

קובץ

האור לחיים

שנה
שישית

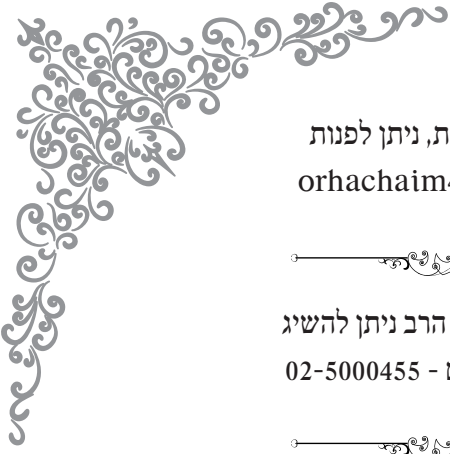
מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת שלח לך תשפ"ג

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
21:17	20:20	* 19:29	ת"א
21:14	20:18	19:27	חיפה
21:18	20:21	19:30	ב"ש
21:13	20:18	19:26	

* לנוהגים 40 דק': 19:09

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455** **02-5380014**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת שלח לך תשפ"ג

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריד" - חומש במדבר

1 ..... הודאה והכרת הטוב

פרשה למעשה:

4 ..... שערי תשובה לא ננעלו

10 ..... חשיבות הכרת ערך עצמי

15 ..... כחוט השערה - הבא ליטהר מסייעין בידו

הודאה והכרת הטוב

מתוכה את הנפילים בני הענק ויילחם להם בעמים העזים היושבים בה - בני ישראל לא יתפעלו מן הניסים. הם יתייחסו לכל המהלכים האלו כמהלכים טבעיים, ולא ירגישו את עוצמת הניסים שהקב"ה עושה למענם.

לא כן אם תהיה להם הכנה מוקדמת. המרגלים ישובו מתור הארץ ויספרו להם: "אָפֶס פִּי עָז הָעַם הַיֵּשֵׁב בְּאֶרֶץ וְהָעָרִים בְּצָרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם יְלָדֵי הָעֵנָק רָאִינוּ שָׁם", "אֶרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִיא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אֲנָשֵׁי מְדוֹת" (במדבר יג, כח, לב). או אז, עם הכנה נפשית שכזאת, כשיגיעו לארץ ישראל יכירו בעוצמת הניסים שהשי"ת עשה

וְרָאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מָה הִיא... הַטּוֹבָה הִיא אִם רָעָה (במדבר יג, יח-יט).

דברי משה רבנו למרגלים נשמעים לכאורה תמוהים, שכן משמע מתוכם שמשה רבנו מטיל ספק בטובתה של ארץ ישראל, ארץ שהקב"ה העיד עליה שהיא "אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ" (שמות ג, ח), "אֶרֶץ נַחֲלֵי מַיִם עֵינַת וְתַהֲמֹת יִצְאִים בְּבִקְעָה וּבְהָר", ארץ אשר "לֹא תַחְסֹר כֹּל בָּהּ!" (דברים ח, ז-ט)

ברם - אומר ה"חתם סופר" - משה רבנו

חשש, שאם בני ישראל ייכנסו לארץ בלי ידיעה והכנה נפשית מוקדמת על כל מה שקורה בה, ובבואם לארץ הקב"ה יעשה להם ניסים ונפלאות, יפיל את החומות הבעורות, יגרש

"שִׁסְפְּרוּ גַם עַל הָאֲתוּגִים וְהַקְשִׁיִּים, עַל עוֹצְמַת חוֹמוֹתֶיהָ וְעוֹצְמַת הָאֲנָשִׁים הַדְּרִים בָּהּ, כִּדֵּי שְׁבֹנֵי יִשְׂרָאֵל יִכִּירוּ בְּנִיּוֹת שָׁהּ יַעֲשֶׂה לָהֶם"

כל הכח של עם ישראל הוא אך ורק מאת ה' אשר הבטיח להם את הארץ. וכאשר יידעו ישראל שהכל נעשה בכח הבורא והוא הנלחם להם ומוריח להם את הארץ - הרי אז אין צורך לבחון ולשער את כוחם של יושבי הארץ ואין מקום לפחד ומורא כלל.

במלחמת ששת הימים לצבא המצרי היתה תוכנית מקיפה כנגד ישראל. המצרים אגרו מאות מטוסים, מפציצים וכלי נשק כבדים אחרים. סכנה גדולה ריחפה על תושבי המדינה, ה' ירחם.

אך הקב"ה משגיח ושומר עלינו ממרום קדשו. "וַיֵּשֶׁב בְּיַמִּים יִשְׁחָק" (תהילים ב,ד). הצבא הישראלי הפתיע את הכוחות המצריים. הוא חדר לשטח מצרים, הגיע למקום הסודי

עמם כשהוריש להם את הארץ.

אם בני ישראל לא יידעו את כל זאת מראש, אולי רק הראשונים שבהם, אָלוּ שַׁימְצֵאוּ בחזית המלחמה, יראו ויידעו מהנעשה בה, אבל העם כולו לא יידע.

זו היתה כוונתו של משה רבינו בשליחת המרגלים, שבד בבד עם זאת שיספרו על מעלותיה וטובותיה של ארץ ישראל, שיספרו גם על האתגרים והקשיים, על עוצמת חומותיה ועוצמת האנשים הדרים בה, כדי שבני ישראל יכירו בניסים שה' יעשה להם, וייכנסו לארץ מתוך רגשות הודאה והכרת הטוב לבורא עולם שהנחיל להם אותה.

אכן, בדרך הטבע אי אפשר לנצח את יושבי הארץ בני הענקים היושבים בערים גדולות ובצורות בשמים.

בסוסים וְאַנְחָנוּ בְּשֵׁם ה' אֱלֹקֵינוּ נִזְכִּיר"
(תהלים כ, ח).

כשדוד המלך ניצב מול גולית, הוא אמר לו: "אַתָּה בָּא אֵלַי בְּחָרֵב וּבְחַנִּית וּבְכִידוֹן וְאַנְכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּשֵׁם ה' צְבָאוֹת אֱלֹקֵי מִעְרָכוֹת יִשְׂרָאֵל" (שמואל א יז, מה). זהו הנשק היחיד של עם ישראל, והוא המכריע; לא הנשק הגשמי - "וְחָרֵב אֵין בְּיַד דָּוִד" (שם, ט).

הנשק שלנו הוא רוחני. עוד תורה, עוד מצווה, עוד תפילה, עוד צדקה, עוד חסד; עוד ישיבה, עוד כולל, עוד תלמוד תורה לתינוקות של בית רבן. אלו ה'טילים' שלנו!

אויבי ישראל מתאמנים באימוני קרב, ואנחנו מאומנים בתורה ובעבודת ה'. זהו הנשק שלנו, והוא מכריע ומכניע את כל הקמים עלינו. הנשק הזה מחסל וממגר את כל כוחות הצבא וכלי הנשק של אויבי ישראל.

"הִפָּה כָּרְעוּ וְנִפְּלוּ וְאַנְחָנוּ קָמְנוּ וְנִתְעוֹדְדוּ" (תהלים כ, ט)!

שבו הוצבו המטוסים ופוצץ אותם. בבת אחת חוסלה התוכנית המצרית.

כל קיומנו הוא בניסי ניסים. אין בעל הנס מכיר בניסו. הרי אנו ככבשה בין שבעים זאבים, מוקפים מכל הצדדים בעשרות מיליוני אויבים המבקשים להשמידנו. המדינות שסביבנו אינן שוקטות על השמרים. אירן משקיעה מיליארדים בפיתוח טילים מתוחכמים שמכסים את כל שטח המדינה. יש להם את כל היכולות והאמצעים, ומה מונע מהם מלהוציא את זממם לפועל? התשובה היא אחת: הכל יד ה'. הקב"ה כובל אותם. הוא ואין בלתו!

ומהו הנשק שלנו? - "לֹא בְחַיִל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם בְּרוּחֵי אֱמֶר ה'" (זכריה ד, ו). אם הדבר היה תלוי בחיל ובכוח, לא היה שום סיכוי מול אויבינו הקמים עלינו לכלותנו. הם חזקים ורבים מאיתנו.

כל הכח שלנו מול האומות הוא אך ורק כוח רוחני - "אֵלֶּה בְּרָכָב וְאֵלֶּה

שערי תשובה לא ננעלו

עוץ איוב שמו וְהָיָה הָאִישׁ הַהוּא תָם וְיָשָׁר וְיֵרָא וְאֵלִים יִסָּר מִרְעֵו. איוב, עם השלמות של היראת שמים שלו, היה ה'עץ' שהגן על כל דורו. כל הדור ניזונו בזכותו, בזכות תמימותו וישרותו ובזכות היראת שמים שלו. אמר הקב"ה: בזכות איוב לא אאכד את דורו. ועל כך נאמר (משלי י, כה) "וְצַדִּיק יִסֹּד עוֹלָם", צדיק יחידי מקיים את כל העולם.

בורא עולם ניסה את איוב בכל הניסיונות הקשים ביותר - הוא איבד את בניו, את בנותיו, את רכושו, את בריאותו. ולמרות הכל, נשאר שלם ואיתן באמונתו.

אשתו של איוב באה ואמרה לו: "עֲדָךְ מִחֲזִיק בְּתַמְתְּךָ, בְּרַךְ אֱלֹהִים, וּמַת" (איוב ב, ט). אחרי כל מה שה' עשה לך, איך אתה מסוגל להחזיק באמונתך השלמה? די! הגיע הזמן לחדול להאמין בה'.

מי היא אשת איוב? אומרים חז"ל

הָיִשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין (במדבר יג, ט).

לשם מה היה צריך לבדוק אם יש בה עץ?

בוודאי אין הכוונה לעץ כפשוטו, וכפי שפירש רש"י: "הָיִשׁ בָּהּ עֵץ - אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו". ומיהו אותו 'אדם כשר' שהגן עליהם בזכותו?

הגמרא (בבא בתרא טו ע"א) עוסקת בדמותו של איוב. יש אומרים כי איוב "לא היה ולא נברא אלא משל היה". ויש אומרים שאיוב היה בימי המרגלים, ועליו אמר משה לישראל כי "שנותיו ארוכות כעץ ומגן על דורו כעץ".

אותו דור היה דור דעה, היו בו גדולי עולם קדושי עליון, ומבין כולם מי הגן על הדור? אדם אחד - איוב.

ספר איוב פותח בתיאור צדקותו הגדולה של איוב - "אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ

אדרבה, היא נבעה מצדקות גמורה. הם חששו שהמציאות הקשה שבה הקב"ה מייסר אותם בייסורים נוראים שכאלה עלולה לגרום לחילול ה' בעולם. יאמרו הבריות: 'אם יש מנהיג לעולם, מדוע הוא מביא ייסורים על הצדיקים האלה אשר לא חטאו ולא פשעו? על כרחך אין מנהיג לעולם, אין דין ואין דיין!' חס ושלום.

כדי למנוע חילול ה' נורא שכזה, אמר איוב: 'אהפוך את הקערה על פיה', אציג את עצמי כלפי חוץ כרשע וכופר, ואז לא ייגרם חילול ה'. אם אני רשע וכופר, הרי בוודאי מגיע לי להיענש על כך בייסורים קשים. וכך אמנע מהרשעים להתרים על הנהגתו של בורא עולם.

גם אשת איוב פעלה כך. אמרה לו: אל תגלה ברבים את צדקותך ואמונתך

(בראשית רבה נז) שאשתו היתה דינה בת יעקב. היעלה על הדעת שאשה צדקנית זו תסית את בעלה לעזוב את אמונתו באלוקים!?

על איוב עצמו מעיד הכתוב, שלמרות כל מה שעבר עליו - "בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא אִיּוֹב בְּשִׁפְטָתוֹ" (איוב ב, י). ומדקדקים חז"ל (בבא בתרא טז ע"א): "בשפתיו לא חטא, בליבו חטא". בליבו עלו מחשבות של כפירה. חז"ל מכנים זאת בביטוי: "ביקש להפוך קערה על פיה", היינו שרצה לחרף ולגרף כלפי מעלה ח"ו.

הייתכן?! צדיק תמים כמותו, אשר הגן על כל דורו, היעלה על הדעת שיעזוב את אמונתו בבורא עולם ויכפור בהשגחה פרטית!?

אלא יש לפרש, שהנהגתם של איוב ואשתו לא נבעה מרשעות ח"ו, אלא

אנשי משמר המלך תפסו את העבד וכלאוהו בבית הסוהר, שם ייסרוהו בייסורים קשים על מעשהו. דבר המעשה נודע בכל רחבי הממלכה, כולם שחו אודות המעשה המחפיר של עבד המלך שהפך את עורו וביזה את המלך בביזיון נורא מאין כמוהו!

לפני שהוציאוהו להורג, ציווה המלך להביאו אליו. הוא הובל אל המלך אסור בנחשתיים.

אמר לו המלך: "בוודאי יודע אתה כי בן מוות אתה!"

השיב העבד בהכנעה: "בוודאי, בן מוות אנכי! הלא חטאתי למלך חטאה גדולה!"

אמר המלך: "ציוויתי להביאך אלי לפני שיוציאוך להורג, כי סקרן אני לדעת ולהבין פשר מעשיך. אמור

התמימה. אדרבה, כלפי חוץ תשמיע דברי חירופים כלפי מעלה כביכול, ועל ידי כך לא יהיה פתחון פה לרשעים להתריס ולכפור באלוקי העולם.

משל למה הדבר דומה - לאחד מעבדי המלך שהיה משרת את המלך בנאמנות רבה. שמעו של עבד המלך הנאמן נודע לשם ולתהילה בכל רחבי הממלכה.

המשרת הנאמן היה ממונה להגיש למלך את מאכליו. פעם, כשאחז העבד את מגש האוכל, ידיו זעו ונעו בחיל ורעדה מאימת המלך, וכתוצאה מכך ניתז מעט מן המרק על בגדי המלך. מה עשה המשרת? במקום להתנצל על מעשהו, נטל את קערת המרק והשליכה על המלך.

לעילוי נשמת

שזלמית בת נינט ז"ל

על המלך את כל קערת המרק. כעת נחה דעתי. הרי כשייוודע הדבר לבני הממלכה, יאמרו כולם: עבד סורר שביזה את המלך ביזיון נורא שכזה - בן מוות הוא! המלך נוהג כדת וכדין, ומשפטו - אמת וצדק".

שמע המלך את דברי עבדו ואורו פניו. "אם כן", אמר המלך, "עולה מדברך כי המעשה שעשית לא נבע מתוך מרידה במלך, אלא אדרבה, מתוך נאמנות שאין גדולה ממנה. במעשיך הוכחת כי לא רק נאמן אתה, אלא אף חכם ונבון. אם כן רוצה אני שתמשיך ותשרתני כמקודם".

המלך, כמובן, ביטל את גזר דינו של העבד, החזירו לארמון, קירבו אליו, ואף מינהו לאחד מיועציו.

והנמשל מובן. איוב חשש שהייסורים שהקב"ה מביא עליו יגרמו לחילול ה' בעולם. אנשים יתריסו כלפי מעלה: אם יש מציאות של "צדיק ורע לו", הדבר מלמד על כך שאין דין ואין דיין ח"ו. מה עשה? ביקש להפוך הקערה על פיה, כדי שהבריות יצדיקו את כל

לי, הלא ידוע לך כי על טיפה אחת שניתזה על בגדי כבר התחייבת מיתה, והיאך העזת לשפוך עלי את כל קערת המרק?"

השיב העבד: "היא הנותנת! סהדי במרומים כי נאמנותי למלך נותרה בעינה, ואף כשעשיתי מה שעשיתי - היה זה מתוך נאמנותי למלך.

"כאשר ניתזה הטיפה על בגדי המלך, ידעתי כי בן מוות אני. אך חששתי לכבודו של המלך. בכל רחבי הממלכה ייצא הקול כי עבדו הנאמן של המלך הוצא להורג בגלל טיפת מרק שניתזה מן המגש שבידו על בגדו של המלך. יאמרו כולם: היתכן שעל טיפה אחת שניתזה בשוגג על ידי עבדו הנאמן, המלך יגזור עליו דין מוות?! איזה מלך אכזר!".

"חששתי" - אמר העבד - "כי בני הממלכה יטענו כלפי המלך כאילו איננו נוהג בצדק וביושר, וכתוצאה מכך תתרופף נאמנותם למלך. המחשבה הזאת זעזעה את נפשי! מה עשיתי? מצאתי עצה: שפכתי

מכך עלולים להתרים על הנהגתו של הקדוש ברוך הוא בעולם ויגרם חילול ה' גדול.

המחשבה הזו לא נתנה מנוח לדוד המלך. מה עשה? אומרת הגמרא (סנהדרין קז ע"א): "ביקש דוד לעבוד עבודה זרה". על ידי כך ימנע חילול ה', שכן במקרה כזה הבריות לא יתפלאו מדוע הוא 'זכה' לבן סורר שכזה. אם אדם עובד עבודה זרה, מגיע לו שיהיה לו בן כזה!

אמר דוד המלך: "מוטב שאעבוד עבודה זרה, ואל יתחלל שם שמים בפרהסיא". מפרש רש"י: "מוטב אעבוד עבודה זרה ואחלל את השם אני לבדי, ולא יחללו אותנו כל העם".

עד שחושי הארכי מצא לו פתרון אחר. דוד המלך נשא את מעכה, שאל אותו חושי הארכי: מדוע נשאת אשת

הרעה שבאה אליו מן השמים. רק לאחר שמצא דברים אחרים שאפשר לתלות בהם את הסיבה לייסורים שייסרוהו מן השמים, אז נחה דעתו.

כעין זה מצינו אצל דוד המלך. אבשלום, בנו של דוד המלך, מרד באביו ורדף אחריו להורגו. דוד המלך נאלץ לברוח על נפשו מפני בנו הסורר.

צערו של דוד המלך היה נורא ואיום! כלום ניתן לתאר ייסורים גדולים מאלה?! אך דוד המלך לא חשב על הצער הפרטי שלו. באותה שעה קשה, מחשבותיו היו נתונות לעניין אחר לגמרי. הרי מרידתו של אבשלום כלפי אביו, דוד מלך ישראל, התפרסמה בקרב כל עם ישראל. יאמרו הבריות: איך ייתכן שאדם צדיק כמו דוד המלך יענש בעונש נורא שכזה?! כתוצאה

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

בניסיון בדבר ערוה, ונראה אם תעמוד בו. בסופו של דבר, דוד לא עמד בניסיון.

ומה האמת? האם דוד לא היה יכול לכופ את יצרו?

אמר דוד לפני הקב"ה: גלוי וידוע לפניך, שאם הייתי רוצה לכופ את יצרי - הייתי כופה. אך בכוונה תחילה הכשלתני את עצמי בחטא בת שבע, ומדוע? כדי שלא יאמרו: העבד ניצח את אדונו, ועל ידי כך ייגרם חילול ה' בעולם.

דוד המלך היה מוכן לחטוא, ובלבד שלא ייגרם חילול ה' בפרהסיא!

וזהו שאמר דוד המלך לקב"ה (שם נא, ו):
 "לֵךְ לְבַדְךָ חֲטֵאתִי וְהִרַע בְּעֵינַיִךָ עֲשִׂיתִי
 לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְּשִׁפְטֶךָ".
 הקרבתי את עצמי ונכשלתני בניסיון שהבאת עלי, כדי שאתה תצדק בכך שאמרת שהאדם לא יביא עצמו לידי ניסיון.

עוד אמרו חז"ל (עבודה זרה ד ע"ב): "לא דוד ראוי לאותו מעשה" - של בת שבע. ועל כך אומר דוד (שם קט, כב)

יפת תואר? אמר לו דוד: הרי התורה התירה זאת.

אמר לו חושי הארכי: אומנם התורה התירה, אך חז"ל דורשים: מדוע נסמכה פרשת בן סורר ומורה לפרשת יפת תואר? לומר לך שכל הנושא יפת תואר - סופו שיהיה לו בן סורר ומורה.

אם כן, נמצאה עצה למנוע את החילול ה' מחמת מרידתו של אבשלום באביו. מעתה, אם תעלה השאלה מדוע נענש דוד בבן סורר, יוכלו לתלות זאת במעשהו של דוד שנשא אשת יפת תואר.

הגמרא שם מוסיפה ואומרת, שגם למעשה דוד ובת שבע היו מניעים טהורים מעין אלו.

אסור לאדם להביא עצמו לידי ניסיון. למרות זאת, דוד המלך רצה שהקב"ה ינסה אותו, "בְּחַנֵּי ה' וְנִסְנִי" (תהלים כו, ב), כפי שניסה את אברהם יצחק ויעקב.

אמר לו הקב"ה: אם כן, אנסה אותך

בפני החטא. ויחד עם זאת, שערי תשובה פתוחים בפני החוטא והקב"ה מחכה לו שישוב מחטאו, כמו שאומר הנביא (יחזקאל לג, יא): "אם אֶחֶפֶץ בְּמוֹת הַרְשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רְשָׁע מִדְרָכּוֹ וְחָיָה".

נמצא שחטאו של דוד היה לשם שמים, כדי לחזק בקרב בני האדם את המושג של תשובה. ועל כך אומרת הגמרא (שם ה ע"א): "מאי דכתיב (שמואל ב כג, א) 'נָאֵם דָּוִד בֶּן יִשָׁי וְנָאֵם הַגָּבֵר הָקֵם עָלָי? - נאם דוד בן ישי שהקים עולה של תשובה".

"וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי", ומפרש רש"י: "יצר הרע חלל בקרבי, ואין לו כח לשלוט בקרבי".

ומדוע בכל זאת דוד המלך אפשר ליצר הרע לשלוט עליו? התשובה היא: כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה.

אדם שחוטא עלול לחשוב שנשמתו אבודה, ומתוך כך הוא נופל לייאוש. אולם אחרי שהוא רואה שדוד המלך חטא ועשה תשובה, הוא מקבל מכך עידוד וחיזוק לקום ולעשות תשובה. הרי אם צדיק גדול כמו דוד המלך חטא, משמע שאין לך אדם החסין

חשיבות הכרת ערך עצמי

כחגבים קטנים, ואף הוסיפו "וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם", כלומר לדעתם הרגישו גם בני הענק את קטנותם.

ומובא במדרש (במדבר רבה טז, יא) שאמר הקב"ה: "ויתרתי לכם על אומרכם וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ פְּחָגְבִים", אך איני מוותר לכם על מה שאמרתם "וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם".

וְשֵׁם רְאִינוּ אֶת הַנְּפִילִים בְּנֵי עֲנָק מִן הַנְּפִילִים וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ פְּחָגְבִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם (במדבר יג, לג).

המרגלים שבו מתורם את הארץ ואת רשמיהם העבירו לעם ישראל. בין הדברים תארו את בני הענק, אשר ביחס אליהם הרגישו המרגלים

המחשבה שלהם, יכלו הם להעפיל ולהגיע באמת עד לדרגת מלאכים. אולם הם ראו את עצמם כקטנים וחסרי ערך ולכן נכשלו בשליחותם.

רבי ישראל מסלנט זצ"ל היה רגיל לומר, שיכול אדם לחיות שבעים או שמונים שנה ועדיין לא להכיר את עצמו באמת, וזאת מפני שלא חקר והעמיק בעצמו לדעת עד כמה הוא יקר, חשוב ומוערך.

וכדברי רבינו יונה בספרו "שערי העבודה" (אות א): "הפתח הראשון הוא, שידע האיש העובד ערך עצמו, ויכיר מעלתו ומעלת אבותיו, וגדלותם וחשיבותם וחיבתם אצל הבורא יתברך, וישתדל תמיד להעמיד עצמו במעלה ההיא ולהתחזק בה תמיד".

אכן, הכרת האדם במעלתו העצמית, היא היסוד הראשון בעבודת ה' יתברך, וכל עלייתו הרוחנית של האדם תלויה בכך.

להמחשת העניין נספר מעשה שארע לבחור שלמד בישיבה למצוינים, אף שלא היה מבורך בכישרונות. מטבע הדברים, נדחק אותו בחור אל הפינה

כלום יודעים אתם מה עשיתי אותכם בעיניהם? מי יאמר שלא הייתם בעיניהם כמלאכים!?

למדנו מדברי המדרש, שהקב"ה הוא זה שקובע כיצד יתייחסו אלינו, וכאשר האדם טועה ואינו מאמין ברום ערכו - גם ההסתכלות כלפיו תהיה בהתאם.

כל אדם נדרש לנהוג בשפלות הרוח, אך עם זאת עליו לזכור כי בצלם אלוקים נברא, נשמתו חלק אלו-ק ממעל, ועובדה זו מחייבת אותו להרגיש בעל ערך, וכפי שאמרו חז"ל (סנהדרין לו ע"א): "כל אחד ואחד חייב לומר: בשבילי נברא העולם".

המרגלים נתבעו, אם כן, גם על חוסר האמונה בה' שגרם להם לחוש פעוטים וחסרי ערך בעיני הנפילים. אילו היו המרגלים חדורים בהכרת ערכם העצמי כראוי למעמדם כנשיאי ישראל, ובהכרת מעלתם לפני ה' יתברך השומר ומגן עליהם תמיד - גם ענקי הארץ היו מתייחסים אליהם בכבוד ובהערכה מופלגת.

מעבר לכך, על פי דברי המדרש היו המרגלים יכולים להיראות כמלאכים בעיני בני הענק. ואכן, לו היתה זו

מה גדולה היתה הפתעתו, כשהגיע לחדרו בסוף היום וניגש אל המראה להביט שוב במגבעת החדשה המונחת על ראשו, והנה נוכח לדעת שהמגבעת שעל ראשו היא זו הישנה! את המגבעת החדשה, הוא נזכר, השאיר בקופסא על הדלפק בחנות.

אז התברר לו, כי כל הכבוד וההערכה שקיבל, נבעו מחמת הדימוי האצילי שרכש לעצמו באותו היום, וכפי שחשב ודימה את עצמו הפגין זאת גם כלפי אחרים וכך ראו הם אותו.

מדהים לראות עד היכן יכול הדימוי העצמי של האדם להוביל אותו, ומה בכוחו להשפיע ולחולל!

האדם ניזון מהמחשבה שאנשים מעריכים אותו, וכשמחשיב ומעריך את עצמו - נעשה מוערך על ידי הסובבים אותו, וזהו שאמרו רבותינו (אבות ד, יד): "אם אין אני לי, מי לי", דהיינו שצריך האדם לחשוב על האצילות והאישיות שלו. אך כבר אמר הסבא מקלם זצ"ל, שהעיקר הוא שה"אני" של האדם יהיה שלו ולא של אחרים!

ונחשב כאחד הבחורים השוליים בשיבה.

יום אחד יצא אותו בחור בהפסקת הצהריים לקנות דבר מאכל להשביע את רעבונו, ובדרכו עבר ליד חנות מגבעות והבחין במגבעת יפה ואצילית, עליה חלם כבר זמן מה. נכנס לחנות וביקש למדוד את המגבעת, ולאחר שנוכח לראות שהמגבעת מתאימה לו החליט להשתמש בכל הסכונותיו ולקנות את המגבעת.

יצא הבחור מהחנות בתחושת אצילות ורוממות, בהתאם למגבעת החדשה אותה רכש, והנה עצרה לידו מונית והנהג התעניין אם זקוק לנסיעה. 'מעניין', הרהר הבחור לעצמו, 'מעולם לא הציעו לי שרות כזה בלי שבקשתי, אין זאת אלא שהמגבעת אכן מעניקה לי מראה מכובד!'

כשהגיע לשיבה נאספו סביבו חבריו ושאלו לשלומו, וכשהתחיל הסדר התפלפלו עמו בהבנת דברי רש"י והתוספות, ואושר פנימי רב הציף אותו. היה ברור לו שחבריו מכבדים אותו בגלל המגבעת המפוארת שקנה, והוא שמח בצעד שעשה.

בפשיסחא, בני אדם באים להכיר את עצמם ואת מהותם הפנימית!"
 יכול האדם לחיות מאה ועשרים שנה ולא להכיר את עצמו ואת מהותו, לא לדעת מה גלום בו ומהי שושלת אבותיו המפוארת.

תכלית ביאתנו לעולם היא להכיר את הבורא יתברך, אך לשם כך עלינו להכיר תחילה את עצמיותנו ואת הכוחות הטמונים בנו. עלינו לזכור שהנשמה שנמצאת בקרבנו חוצבה ממקום עליון, 'חֵלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל' (איוב לא, ב), והיא מחנכת את האדם, מדריכה ומרוממת אותו, זאת בתנאי שנותן האדם דעתו ורצונו להיות מודרך ולעלות עוד ועוד במעלות התורה היראה וקרבת האלוקים.

אולם, אם האדם אינו מעמיק לחקור את עצמו ולהתקדם בהתאם לתפקידו, אלא מעשיו מובלים על ידי הכרזותיה של החברה, אין הוא משיג את המטרה שלשמה בא לעולם.

ישנו משל נפלא הממחיש את אופן השגת הנחישות והדבקות במטרה: קבוצת צפרדעים חיפשה מקום מחיה

על פי רוב, הבחינה האישית של האדם היא, איך העולם מסתכל עליו וכמה הוא חשוב בעיניהם. ולכן הוא מושפע מהסביבה בה הוא נמצא, וכדברי הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ו ה"א): "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם".

אל האדמו"ר הקדוש רבי שמחה בונים מפשיסחא זצ"ל, הגיע יהודי וביקש להתלמד אצל הרבי ולהיות כאחד מחסידיו המובהקים.

שאל אותו האדמו"ר: "יהודי יקר, מדוע הגעת עד לפשיסחא, מה ברצונך לדעת ולהכיר?"

"אני רוצה לדעת את ה' יתברך", השיב החסיד.

"אם להכיר את ה' חפצת, יכולת לעשות זאת במקום מגוריך, שהרי גם שם נמצא ה', 'מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ'", השיב הרב לאותו יהודי, והמשיך: "אומר לך לשם מה באת. אצלנו

למטה כדי שגם הן תוכלנה לאכול.
או אז ירדה הצפרדע למטה, שם הקיפו אותה כל חברותיה ושאלו אותה כיצד הצליחה לעלות בלא להתייאש, למרות הקריאות המייאשות מלמטה. אולם, הצפרדע לא ענתה. והתברר, שצפרדע זו חרשת!

עובדה זו שמנעה ממנה לשמוע את דעת הסביבה, אפשרה לה להתקדם ולדבוק במטרה, עד שהצליחה במשימתה!

כלב בן יפונה ויהושע בן נון היו גם הם מהתרים את הארץ, אך הם לא התפעלו ולא הושפעו כלל משאר המרגלים שהיו עמם אלא באו והכריזו "טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד!" (במדבר יד, 1). על אף שכל המרגלים אמרו אחרת, הם דבקו במטרה ובדרך בה חפץ ה', ובשל כך זכו להישאר בחיים ולהנחיל לעם ישראל את הארץ.

חדש ופורה, בו יוכלו לחיות ולהשביע את רעבונם. לאחר שעות של חיפושים מצאו מקום בסביבות היער, בו היו חרקים וזוחלים רבים, אשר יוכלו להשיב את נפשם ולהחיות את גופם, אך דע עקא, הזוחלים הסתתרו והתחבאו על עץ גבוה וחלק.

ניסו הצפרדעים במרץ רב לעלות על העץ הגבוה, אך רובן נכשלו ונפלו באמצע הדרך מחמת חלקלקות העץ. לבסוף נותרו שלוש צפרדעים שהתאמצו לעלות, אך חברותיהן העומדות למרגלות העץ ריפו את כוחן ושתיים מהן התייאשו.

רק צפרדע אחת דבקה במשימה והמשיכה לעלות על אף כל הקריאות המשכנעות אותה לרדת, עד שלבסוף הצליחה להגיע למרומי העץ ולאכול מהזוחלים הנמצאים שם, ואף זרקה מהם לחברותיה הצפרדעים הנמצאות

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

כחוט השערה - הבא ליטהר מסייעין בידו

עלולה להוביל אותו למקום הגרוע
מכל!

ישנו מדרש איום ונורא.

במגילת רות מסופר שרות דבקה
בנעמי ואילו עורפה חזרה בחזרה.
היתה זו סטיה קלה, אך מכוחה הגיעה
ערפה עד הדיוטה התחתונה ועברה
עבירות חמורות רח"ל.

הגמרא (סנהדרין ע"ה א') מספרת, שאחרי
שהרג דוד את גולית וברח משאול,
אמר לו הקב"ה: "עד מתי יהיה עוון
זה טמון בידך? על ידך נהרגה נוב עיר
הכהנים, על ידך נטרד דואג האדומי,
ועל ידך נהרגו שאול ושלושת בניו.
רצונך [מה הנך מעדיף] - יכלו זרעך
או תמסר ביד אויב? אמר לפניו [דוד]:
ריבונו של עולם, מוטב אמסר ביד
אויב, ולא יכלה זרעיי".

יום אחד יצא דוד לצוד צייד. בא השטן
ונדמה לו כצבי. ירה בו דוד חץ, אבל
לא הגיע עדין. התרחק הצבי ומשך
את דוד אחריו, עד שהביאו לארץ
פלשתים.

פְּלֶם אֲנָשִׁים רְאִישֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָמָּה
(במדבר יג, ג).

אמרו חז"ל (במדבר רבה טו, ה): "כל
'אֲנָשִׁים' שבמקרא לשון חשיבות,
ובאותה שעה כשרים היו". כל
המרגלים אשר שלח משה לתור את
הארץ היו צדיקים, ומיד כשיצאו מאת
פני משה היו במחשבה רעה.

המרגלים סטו מן הקו סטיה קלה -
ונפלו ממנה עד התהום!

עד כדי כך, שהגיעו למצב שאמרו:
"אפילו בעל הבית לא יכול להוציא
כליו משם" (סוטה לה ע"א), כלומר, אפילו
הקב"ה, שהוא אדון העולם, אילו היה
מפקיד כלים בארץ, לא היה יכול
להוציאם משם, כי לא יניחוהו יושבי
הארץ להוציאם, וחזקים הם ממנו. הם
כפרו בקב"ה, אמרו: לא נוכל לעלות!

למה?

מחמת סטיה קלה הנובעת מהרצון
שלא להפסיד כבוד. הם חששו
שכשייכנסו לארץ ייאבדו את
נשיאותם וימנו אחרים תחתיהם.

סטיה קלה שסוטה אדם מדרך ה',

בר הי הי להלל: מאי דכתיב (מלאכי ג, יח) 'וְשַׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע בֵּין עֶבֶד אֱלֹקִים לְאִשָּׁר לֹא עָבְדוּ', היינו 'צדיק' היינו 'עובד אלקים', היינו 'רשע' היינו 'אשר לא עבדו'?! אמר ליה: 'עבדו' ו'לא עבדו' - תרווייהו צדיקי גמורי נינהו. ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד".

ולכאורה הדברים קשים מאוד להבנה: איך יתכן לְכַנּוֹת את מי ששנה פרקו מאה פעמים "לא עבדו"?

ביאור הדברים הוא שאדם חייב במשך כל שנות חייו, עד זיבולא בתרייתא, לשאוף לעלות עוד ועוד. בו ברגע שאדם מפסיק לעלות - הוא מתחיל לרדת. זוהי מציאות חיים. משום כך, אדם לא יכול אף פעם לומר: 'הגעתי לפסגה' או 'סיימתי!' אין לי יותר לאן להתקדם'. מי שסבור כך - כאן מתחילה ירידתו!

אב שואל את בנו הקטן: "האם גמרת להכין את שיעורי הבית?" ואם התשובה היא "כן", אביו אומר לו: "עכשיו אתה יכול לרדת לשחק". אמור מעתה: כאשר גומרים - יורדים.

כאשר ראה אותו ישבי, בנה של ערפה, בנוב, אמר: 'זה הוא שהרג את גלית אחי'. כפת ישבי את דוד, קיפלו והשליכו תחת בד של זיתים, שיתמעך. אולם נעשה נס לדוד, והארץ נשפלה תחתיה ונפתחה לו גומא, להתגונן בה תחת הקורה. כך ניצל דוד ממוות, אך עדיין היה שבוי ביד ישבי.

אבישי בן צרויה, שהבחין בהיעדרותו של דוד, יצא להצילו. בדרך ראה את ערפה, אמו של ישבי, שהיתה טווה חוטים. כאשר ראתה ערפה את אבישי, ניתקה את הפלך שבידה מן הצמר וזרקה אותו עליו. בכך ביקשה להורגו, אבל הפלך לא נגע בו. עשתה ערפה את עצמה כאילו נשמט ממנה הפלך שלא בכוונה. אמרה ערפה לאבישי: 'איש צעיר, הבא לי את הפלך שנפל לפניך!'. השליך אבישי את הפלך בקודקוד ראשה והרגה.

רבותי, ראו כמה ירידה יכול לרדת האדם! אי אפשר לומר: רק מצוה אחת מן התורה לא אקיים במלואה. אדם שסוטה מדרך התורה - נופל לגמרי!

איתא בגמרא (חגיגה ט ע"ב): "אמר ליה

ואומרים: היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה?"

הרשעים בוכים על כך שהיה בכוחם להתאמץ קצת יותר ולהימנע מלעשות את העבירה. זה בהחלט מתסכל, ומהווה סיבה לבכי, "איך לא הצלחנו לקרוע חוט שערה? איך נלכדנו בחוט כל כך דק?"

ומה הסוד של הצדיקים? איך באמת הם הצליחו לכבוש הר כה גבוה.

התשובה לכך: הם קרעו את חוט השערה הראשון! וכך המשיכו וקרעו חוט אחרי חוט.

כשמצטברות ערמות של שערות, שלובות זו בזו, טוויות לחוט אחד עבה - באמת קשה כבר לקורעו. אולם אם משכילים לקרוע שערה אחרי שערה - אין דבר קל מזה.

ואכן כך ממשיכה הגמרא (שם) ואומרת: "אמר רב אסי: יצר הרע,

זה ששנה פרקו מאה פעמים חי בהרגשה של 'גמרתי, מה רוצים ממני? למדתי מאה פעמים ולכל הדעות זה מספיק מכובד...'. אדם כזה נמצא בירידה, ולכן הוא מכונה "לא עבדו". מי שעובד את ה' - אף פעם לא "גומר".

ההבדל הדק בזה, שבין לימוד מאה פעמים ואחת לבין לימוד מאה פעמים - מעיד על הבדל עצום בין השניים. זה בעליה וזה בירידה. זה "עובד אלוקים" וזה "לא עבדו".

הגמרא אומרת (סוכה נב ע"א): "לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה. הללו בוכים, והללו בוכים. צדיקים בוכים ואומרים: היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה! ורשעים בוכים

כעל הר גבוה מלא בשערות. הם משכיילים לקרוא את השלב הבא. הם מטיבים להבין את שיטתו של היצר הרע, וכפי שחז"ל (שבת קה ע"ב) גלו לנו: "שכך אומנתו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובד".

משום כך הם אינם מקילים ראש גם בשלב הראשון, ב"חוט השערה".

הנה, ירבעם בן נבט היה גדול בתורה. חז"ל (סנהדרין קב ע"א) מעידים על תורתו ש"לא היה בה שום דופי", ולא זו בלבד אלא "שכל תלמידי חכמים דומים לפניו כעשבי השדה".

יתרה מזו אמרו חז"ל (סנהדרין קא ע"ב): "מפני מה זכה ירבעם למלכות? מפני שהוכיח את שלמה". והרי הדבר ברור ופשוט שרק אדם גדול מסוגל לומר

בתחילה דומה לחוט של בוכיא [קורי עכביש], ולבסוף דומה כעבותות העגלה, שנאמר (ישעיהו ה, יח): 'הוי מְשִׁי הָעֶזְרָא בְּחַבְלֵי הַשְּׂוֹא וְכַעְבוֹת הָעֶגְלָה חֲטָאָה'."

סודם של הצדיקים הוא כמה שהם אינם מזלזלים בחוט השערה! הם לא נותנים ליצר הרע את דריסת הרגל הראשונה. הם לא מוותרים על הפסיק הראשון, ולא מורים כל היתר אפילו לא כקוצו של יו"ד.

לעומתם, יש כאלו שמזלזלים ב"חוט השערה": 'מה יש? מה קרה? מה כל כך נורא במעט 'פתיחות'? ב'הרחבת אופקים'? ב'תוספת ידע'? איפה כתוב שצריכים להיות קיצוניים ומחמירים.

כך זה מתחיל... מחוט השערה, "בְּחַבְלֵי שְׂוֹא... ולהיכן זה מגיע? - "וכַעְבוֹת הָעֶגְלָה".

הצדיקים מסתכלים על חוט השערה

נורא נוראות!

”וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
רַב לָכֶם מַעֲלוֹת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה אֲלֵהֶיךָ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֶלְוֶה מֵאַרְצָן מִצְרַיִם”
(מלכים א יב, כח).

מבהיל על הרעיון! ירבעם הגיע
ממדרגה ש”כל תלמידי חכמים דומים
לפניו כעשבי השדה” עד למדרגת
”אֲשֶׁר חָטָא וְאֲשֶׁר הִחְטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל”
משום שלא השכיל להתגבר על אותו
”חוט שערה” פעוט וחסר ממושות
בדמותו של כבוד מדומה.

היצר הרע הנו ערמומי מאין כמוהו,
הוא פועל בתחבולות ובטכסיסי
מלחמה מתוחכמים ביותר. הוא יודע
שאם יבוא לאדם באופן ישיר וישדל
אותו כבר בתחילה לחטוא חטאים
גדולים, האדם יירתע ולא יחטא. מה
הוא עושה? אורב לאדם בפתח -
”לְפֶתַח חַטָּאת רִבֵּץ” (בראשית ד, ז). ברגע
שנפתח הפתח ליצר הרע - האדם
לכוד ברשתו. כעת אומנם נפתח רק
הפתח, אך מכאן ואילך מתחיל תהליך
ההתדרדרות, עד שהיצר ישלוט
באדם לגמרי.

דברי מוסר למי שהוא חכם מכל
אדם! אדם מן השורה לא יעז להוכיח
מִלְךָ שְׂמֵלֶךָ על העולם כולו, עליונים
ותחתונים! ואם ירבעם הוכיח את
שלמה המלך - סימן מובהק הוא על
גדלותו בתורה.

ומה קרה בסופו של אותו “אדם
גדול”? - הוא נעשה חוטא ומחטיא
את ישראל מאין כדוגמתו!
איך הוא הגיע עד לשפל כה עמוק?
ממה כל זה התחיל?

מ”חוט השערה”, מְעַנֵּן פעוט של
כבוד.

לרחבעם היה מותר לשבת בעזרה,
בהיותו מלך ממלכי בית דוד, ואלו הוא
- ירבעם - היה נאלץ לעמוד. כשעם
ישראל יעלה בהמוניו לרגל, לבית
המקדש, ייווכחו כולם ב”עליונותו”
של רחבעם עליו.

בוודאי שעם ישראל היה מכבד גם
אותו. סוף כל סוף גם הוא מלך. גם
רחבעם היה מכבד אותו ומעמיד אותו
לידו. “ומכל מקום”, הרהר ירבעם
בליבו, “הוא יֵשֵׁב ואני אעמוד”...

והתוצאה?

צא וראה, הכעס לא נחשב בעיני הבריות כעוון חמור כל כך. אבל זה פתח מסוכן מאוד. כשאדם כועס הוא לא שולט על עצמו, הכעס שולט עליו. ואם יתיר לעצמו לכעוס, יתדרדר עוד ועוד, יסתגל לכך שהוא נשלט בידי 'אל זר' שבתוכו, ובסופו של דבר הוא עלול להגיע לחטא החמור ביותר - עבודה זרה.

לכן, אומרים חז"ל, כל הכועס "יהא בעיניך כעובד עבודה זרה". ראשית, משום שבשני החטאים - כעס ועבודה זרה - טמון אותו יסוד: האדם אינו שולט על מעשיו אלא נשלט בידי 'אל זר' שבתוכו. ושנית, משום שהכעס היה רק השלב הראשוני של טכסיס היצר לשלוט באדם ולהורידו מדחי אל דחי, והוא אינו נח ואינו שוקט עד שיצליח להחטיאו בחטא החמור מכל - עבודה זרה.

זו הסיבה שרבותינו התבטאו בביטויים קשים מאוד כנגד מידת הכעס, עד שאמרו (נדרים כב ע"א): "כל הכועס - כל מיני גיהנם שולטים בו".

וכתב הזוהר הקדוש (פרשת תצוה קפב ע"א, בתרגום ללשון הקודש): אם אדם עוקר קדושה העליונה מחמת שבא לידי

"כך 'אומנותו' של היצר הרע", זה המקצוע ותחום ההתמחות שלו.

בתחילה דומה היצר הרע לחוט דקיק, כמו קורי עכביש. האדם מטבעו נרתע מכל עבירה, אפילו הקלה ביותר. מה עושה היצר? משדל אותו לחטוא חטאים קלים שבקלים. לאחר שהאדם מתרגל ומסתגל להם, היצר עולה מדרגה ומשדל אותו לחטוא חטאים גדולים יותר, ולאחר מכן עולה שלב אל חטאים גדולים עוד יותר. החטאים הקלים אינם נחשבים בעיניו כלל, ואף החטאים הכבדים והגדולים הולכים ונעשים קלים בעיניו. עד שלבסוף דומה היצר הרע לחבל עבה שקושרים בו את הפרה למחרשה. כשהאדם כבר שקוע בעולם של חטאים, הוא נתון ביד היצר העושה בו כרצונו. עד שמגיע השלב הסופי שבו האדם נמצא בשפל התהום, וכל החטאים שבעולם - גם החמורים שבחמורים - נעשים לו כהיתר.

אומר הכתוב (תהלים פא, י) "לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר", ודרשו חז"ל (שבת שם): "איזהו אל זר שיש בגופו של אדם - הוי אומר זה יצר הרע".

הקדש. דא עקא, לפי השקפת עולמם הם אינם רואים כל פסול לקרוא בספרים חיצונים. אדרבה, לדידם זהו אפילו דבר חיובי ומומלץ... "מה רע להעשיר את האינטליגנציה", הם אומרים. ויצר הרע - המדבר מתוך גרונם מבלי שיזהו אותו - מוסיף ואומר: "תוספת אינטליגנציה תוסיף ללימוד התורה".

נורא נוראות! כופר רשע, פורק עול, מחלל שבת בפרהסיה, כתב איזשהו ספר, מלא בדברי מינות וכפירה, והם מכנים את הקריאה בספר: "שיפור אינטליגנציה", אשר תתרום לשיפור ההבנה בלימוד התורה הקדושה.

"בתחילה הקלו בעצמם לקרוא ספרים כאלו", כותב הסבא מנוברהדוק, "כי לפי דעתם אינם ספרים חיצונים", וממילא גם אין כל חשש אם הילד שלי יידע את הדברים... מדוע שלא יעשיר את ידיעותיו בקריאת ספרו

כעס, ומשרה במקומה סטרא אחרא, ודאי זהו אדם שמרד באדונו, ואסור ליקרב אליו ולהתחבר עמו, וזהו (איוב יח, ד) 'טִרְף נִפְשׁוֹ בָּאָפוֹ', שטורף ועוקר נפשו מחמת כעסו, ומשרה בעצמו אל זר, ועליו הכתוב אומר (ישעיהו ב, כב) 'חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בָּאָפוֹ', היינו שטורף הנשמה הקדושה ההיא ומטמא אותה בשביל אפו, ועבודה זרה ממש שורה בתוכו, ולא עוד אלא שעקר קדושה עליונה ממקומה והשרה במקומה עבודה זרה, אל זר.

הסבא מנוברהדוק זצ"ל קורא תגר כנגד אלו, שאומנם הם מגדירים את עצמם כחרדים לדבר ה', מדקדקים במצוות, קלה כבחמורה, למדו תורה בישיבות הקדושות, ואף ממשיכים לחנך את ילדיהם ברוח ישראל סבא, במוסדות המתנהלים על טהרת

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
 זיווג הגון, רפואה שלימה
 או להבדיל, לעילוי נשמה
 לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

גרמניה הזרימה כוחות חמושים אל דנציג, ורוחות מלחמה החלו לנשב באזור.

באותה תקופה למד רבי יעקב גלינסקי זצ"ל בישיבת בית יוסף-נובהרדוק שבעיר ביאליסטוק בפולין. הוא מספר ששררה אנדרלמוסיה בעיר, החנויות היו סגורות, ותלמידי הישיבה סבלו מחרפת רעב. ראש הישיבה, רבי אברהם יפהן זצ"ל, חתנו של הסבא מנובהרדוק, הורה לעזוב את העיר ולנסוע לעיר הבירה ורשה, שם מן הסתם יהיו חנויות פתוחות ויוכלו לקנות מזון.

רבי יעקב הגיע לורשה. הוא חיפש חנות או מאפיה פתוחות, אך כולן היו סגורות ומסוגרות. היתה המולה רבה ברחובות, אנשים רצו ממקום למקום. הוא ניגש לגוי מקומי ושאלו לפשר הדבר. השיב לו: בעוד זמן קצר נשיא פולין עומד לנאום בכיכר המרכזית בוורשה.

רבי יעקב עשה את דרכו לכיכר המרכזית לשמוע את נאומו של הנשיא הפולני. וכה אמר נשיא פולין: "קנצלר גרמניה דורש שנמסור לידיו

של מי שקיבל "פרס נובל".

"ובאמת נזקם גדול, וסופם שיצאו לגמרי לתרבות רעה!"

ראשי המשכילים, שחטאו והחטיאו את ישראל, למדו בישיבות קדושות, ושמרו את כל התורה כולה, קלה כחמורה.

הכל התחיל מ"חוט השערה", מהיחשפות למעט אינטליגנציה... מ"לא יזיק אם נקרא את ספרו של פלוני, או נאזין להגיגיו של הוגה דעות אלמוני".

החכמה הגדולה היא לא לתת ליצר הרע אפילו אצבע קטנה. כי מי שנותן לו אצבע כזאת - סופו שייתן לו את כל היד.

כמה שנים לאחר עלייתו של הצורך הנאצי היטלר לשלטון בגרמניה, הוא פנה אל ממשלת פולין בדרישה למסור לידיו את עיר הנמל דנציג שבצפון פולין. ממשלת פולין, כמובן, התנגדה לכך בתוקף. היטלר איים שאם פולין לא תיענה לדרישתו, מחיר הדמים יהיה כבד. הפולנים עמדו על שלהם,

רבי יעקב גלינסקי שב אל חבריו לשייבה. שאלוהו: "האם השגת כיכר לחם?"

אמר להם: "לחם לא השגתי, אבל הבאתי עימי שיחת מוסר".

"שיחת מוסר? ממי?"

"מנשיא פולין".

תמיהתם גברה: "נשיא פולין? מה לו ולשיחת מוסר?"

רבי יעקב סיפר להם על נאумו של הנשיא בכיכר העיר בוורשה, ואז אמר: "הרי זה בדיוק תחבולת היצר הרע. היצר בא לאדם ואומר לו שהוא מבקש ממנו משהו קטן, צדדי וזניח. ומה האמת? הוא אינו מסתפק במשהו קטן, הוא חושק ושואף להגיע אל העבירות החמורות ביותר. אך מכיוון שאינו יכול לחשוף את כוונתו האמיתית, כי אם יעשה כן האדם ידחה אותו מכל וכל, על כן הוא מסתתר מאחורי הבקשה ה'צנועה' שלו, כאילו זהו כל רצונו. אך מאחר ואנו יודעים שבקשתו הפעוטה של היצר איננה אלא תחנה ראשונה בדרך ל'מסע הכיבוש' הכולל שלו, על כן אנו צריכים להילחם בחירוף

את השליטה בעיר דנציג והציב לנו אולטימטום על כך. איננו רוצים במלחמה, אנו יודעים היטב את מחירה הכבד - בדם ובכסף. אולם, אילו היטלר היה לוטש עין רק על דנציג, היה מקום לשקול אם להיענות לו, כדי להשביע את תיאבונו ובכך למנוע את המלחמה העקובה מדם שתפרוץ. אבל אנו יודעים את האמת: הוא אינו מסתפק בדנציג אלא חושק בכל פולין, ולא ינוח עד שיכבוש את עיר הבירה ורשה! היטלר, כמובן, לא יכול להכריז על כך בגלוי, לכן הוא מסתתר מאחורי דרישתו ה'צנועה' לקבל את דנציג. אך מאחר ואנו יודעים את כוונותיו האמיתיות, נתנגד בתוקף לדרישתו לקבל את דנציג ונילחם על העיר הזו בחירוף נפש!"

ואכן, נשיא פולין צדק בדבריו. כעבור זמן קצר התברר שהדרישה לקבל את דנציג היתה רק כיסוי לשאיפות הכיבוש האמיתיות של היטלר. הצורך הנאצי השתמש באולטימטום הזה כעילה למלחמה כוללת. צבא גרמניה פלש לפולין וכבש את המדינה, ובכך ניתן האות לפריצתה של מלחמת העולם השנייה.

תתן לו דריסת רגל כלל וכלל! אל תפתח לו את הפתח, אל תתפתח להישמע לו אפילו בדבר קל שבקלים. צריך 'לגזול את החנית מיד המצרי', להשתמש באותן תכונות ובאותם טכסיסים ותחבולות מלחמה של היצר - כנגד היצר עצמו. אתה רואה את עקשנותו של היצר? אתה נפעם מזריזותו ונחישותו? תהיה עקשן כמוהו, תפעל בזריזות ובנחישות - נגדו.

והבא ליטהר מסייעין בידו. אם האדם יתאמץ ויעשה את מה שבכוחו לעשות, מובטח לו שיזכה לסייעתא דשמיא להתגבר על יצרו. וכמו שאמרו חכמים (סוכה שם): "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו, ואלמלא הקדוש ברוך הוא שעוזר לו - אינו יכול לו, שנאמר (תהלים לו, ג) 'ה' לא יעזבנו בידו'".

נפש ולהתנגד לו מכל וכל, לא לאפשר לו דריסת רגל כלשהי! עלינו לעמוד כנגדו ולהדוף אותו מיד בהתחלה, לא לתת לו מאומה, ולו הדבר הקטן והקל ביותר!"

נאמר (משלי כ, יח): "וּבְתַחְבֻּלוֹת עֲשֵׂה מְלַחְמָה". אין לך מלחמה קשה יותר ממלחמת היצר. וכמו שהביא החובת הלבבות: (שער חמישי פרק ה): "אמרו על חסיד שפגש אנשים שבים ממלחמת אויבים ושללו שלל אחר מלחמה חזקה. אמר להם: שבתם מן המלחמה הקטנה, התעתדו למלחמה הגדולה. אמרו לו: ומה היא המלחמה הגדולה? אמר להם: מלחמת היצר וחייליו".

ואם היצר פועל נגד האדם בתחבולות, צריך להילחם נגדו באותן שיטות ותחבולות מחוכמות. אם כן, מה העצה כנגד יצר הרע? יש עצה: אל

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ריקאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת:
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,
רחל רוחאם (ללה) בת נרקיס ז"ל, תמר בת רגינה ז"ל,
רחל בת נגימה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, אילן בן מוזל ז"ל,
מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, יעקב בן ברטה ז"ל,
יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ר' יצחק בן נעימה ז"ל, תנצב"ה.